

Edukujemy się w Chemiku dla Zdrowia

Badanie: Moja dieta, Moja siła
Badanie: Moja dieta, Moja siła
Badanie: Moja dieta, Moja siła

W badaniu dotyczącym odżywiania i nawyków związanych z odżywianiem uczestniczyło 212 uczniów naszej szkoły z klas 1A, 1B, 1C, 1D, 1TWA, 1TA, 1TW,2AC, 2TLO i 3BS. Uczniowie odpowiadali anonimowo na 20 pytań. Pytania były skonstruowane w postaci quizu, a odpowiedzi w dwóch wersjach: prawda, fałsz.

Oto podsumowanie.

Pytania	Prawda %	Falsz%
1. Czy jadłeś/aś dzisiaj śniadanie przed wyjściem z domu?	61%	39%
2. Czy jesz co najmniej 3-4 posiłki dziennie?	49%	51%
3. Czy zdarza się, że zjadasz ponad 5 posiłków dziennie?	32%	68%
4. Czy pamiętasz, aby zabrać posiłek do szkoły przygotowany w domu?	53%	47%
5. Czy sam/sama lub ktoś z rodziny przygotowuje Ci posiłek do szkoły, w domu?	65%	35%
6. Czy zdarza Ci się pić napoje energetyczne 2-3 razy w tygodniu?	33%	67%
7. Czy pijesz przynajmniej 1,5 litra wody dziennie?	68%	32%
8. Czy kupujesz jedzenie w drodze do szkoły?	64%	36%
9. Czy sprawdzasz skład lub kalorie na opakowaniu przed zakupem?	43%	57%
10. Czy zdarza Ci się zrezygnować z zakupu czegoś do jedzenia dlatego, że jest niezdrowe?	60%	40%
11. Czy zdarza Ci się, zamówić fast-food częściej niż raz w tygodniu?	17%	83%
12. Czy Twoi rodzice pilnują tego, co jesz w ciągu dnia?	34%	66%
13. Czy jesz słodczye codziennie?	26%	74%
14. Czy podjadasz w nocy lub późnym wieczorem?	39%	61%
15. Czy jesz posiłki przeglądając jednocześnie telefon lub oglądając	65%	35%

coś w komputerze czy w telewizji?		
16. Czy kupiłeś produkt spożywczy dlatego, że widziałeś/aś go u influencera?	39%	61%
17. Czy kiedykolwiek byłeś/aś na jakiegokolwiek diecie (wege, keto, bezglutenowa)?	33%	67%
18. Czy uważasz, że zdrowe jedzenie jest droższe od „śmieciowego”?	41%	59%
19. Czy uważasz, że znasz zasady zdrowego odżywiania się?	87%	13%
20. Czy odżywasz się zdrowo zgodnie z zasadami?	45%	55%

Na podstawie odpowiedzi uczniów sformułowano następujące wnioski.

Wnioski:

1. Ponad połowa badanych uczniów spożywa w domu śniadanie przed przyjściem do szkoły, ale są też uczniowie, którzy nie jedzą śniadania przed wyjściem z domu (39%).

komentarz

Brak śniadania powoduje obniżenie poziomu cukru we krwi, co prowadzi do senności, osłabienia, problemów z koncentracją i mniejszej wydajności w pracy czy szkole. Spadek glukozy może wywoływać bóle głowy, a nawet napady migreny, uczniowie podatni są na stres, mogą mieć problemy z koncentracją i zmniejszoną wydajności w szkole. Jeżeli zjesz śniadanie w szkole to też jest OK, ale je zjedz. Udowodniono, że uczniowie spożywający śniadania mają lepsze wyniki w nauce i mają lepszą koncentrację przez cały poranek. Śniadania zapobiegają odczuwaniu głodu przez cały dzień, co zmniejsza ryzyko sięgania po wysokokaloryczne przekąski i dokonywanie niewłaściwych wyborów żywieniowych.

2. Ponad połowa badanej grupy zjada 3-4 lub więcej posiłków dziennie. Są jedna wśród naszych uczniów osoby spożywające **mniej** niż 3 posiłki dziennie.

komentarz

Spożywanie małej liczby posiłków powoduje zbyt małą podaż energii i składników odżywczych w stosunku do zapotrzebowania organizmu, powoduje to zmniejszenie tempa metabolizmu. Ilość posiłków jest zindywidualizowana, dlatego ilość posiłków u różnych osób może być inna jedni zjadają pięć posiłków inni 3 posiłki. Zaleca się spożywanie trzech głównych posiłków i dwóch przekąsek (drugie śniadanie i podwieczorek). Przerwy między posiłkami powinny wynosić 3-4 godziny. Ważna jest jakość posiłków. Doprowadzanie do nadmiernego głodu skutkuje wybieraniem produktów gorszej jakości

3. Niektórzy uczniowie podjadają w nocy.

komentarz

Podjadanie w nocy może powodować otyłości, problemy trawienne (refluks, wzdęcia) oraz zaburzenia snu. Powodem podjadania nocnego może być podjadanie emocjonalne, stres.

Obejrzyj film Akademia NFZ: Nie zjadaj emocji. Regulatory nastroju.

<https://www.youtube.com/watch?v=kR4sRscJU4U>

otwórz w nowej karcie

lub zeskanuj kod QR

- Większość uczniów z badanych klas ma przygotowany w domu posiłek do szkoły, ale mimo to, blisko połowa zapomina zabrać przygotowany posiłek ze sobą.

komentarz

Warto pamiętać i zadbać o to, aby drugie śniadanie czy obiad przy długim czasie przebywania w szkole było stałym elementem porannej rutyny, co zapewni energię do pracy i lepsze samopoczucie. A poza tym przygotowany w domu posiłek jest z pewnością pyszny i zdrowy i nie zmarnuje się, jeżeli go zjecie w szkole (Zero Waste) więc jest to działanie proekologiczne. Jeżeli taki posiłek stanie się nieświeży i go wyrzucicie to pamiętajcie, że podczas rozkładu żywności na wysypiskach powstaje metan – gaz cieplarniany, który wzmacnia globalne ocieplenie. Poza tym tracicie pieniądze, żywność jest droga. Pamiętając o zabraniu do szkoły tego posiłku okazujecie szacunek osobie, która go dla Was przygotowała.

- Przeważająca część uczniów kupuje jedzenie w drodze do szkoły, połowa sprawdza skład kupowanych produktów, w przypadku niezdrowego składu uczniowie w większości rezygnują z zakupu produktu.

Komentarz

Sprawdzanie składów to świetny nawyk. BRAWO

6. Z badania wynika, że 1/3 badanych uczniów pije napoje energetyczne kilka razy w tygodniu.

Komentarz

Od 1 stycznia 2024 r. w Polsce zakazana jest sprzedaż napojów energetycznych dzieciom i młodzieży do 18 roku życia na podstawie ustawy z 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw.

Źródło: Prawo.pl

Napoje energetyczne (energetyzujące) to napoje, w których "składzie znajduje się kofeina w proporcji przewyższającej 150 mg/l lub tauryna, z wyłączeniem substancji występujących w nich naturalnie".

Napoje te powodują niebezpieczne skutki uboczne. Do najczęstszych należą zaburzenia rytmu serca, nadciśnienie, bezsenność, stany lękowe oraz problemy żołądkowe. Długotrwałe spożycie grozi uzależnieniem, otyłością, cukrzycą typu 2.

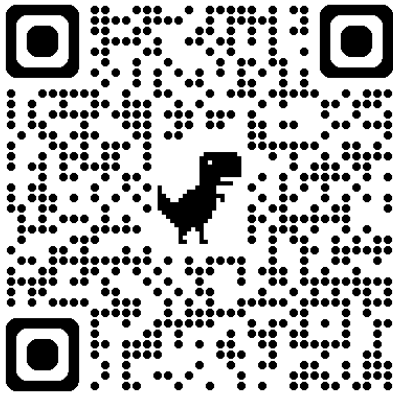

Obejrzyj film Akademia NFZ: Ukryty cukier: słodkie napoje i energetyki | Zdrowie na pierwszym planie.

<https://www.youtube.com/watch?v=Wd5chCleoo8&t=4s>

otwórz w nowej karcie

lub zeskanuj kod QR

7. Ponad połowa badanych uczniów pije 1,5 litra wody dziennie. (BRAWO).

komentarz

Zalecane jest przyjmowanie 2-2,5 litra płynów łącznie z zawartymi w pożywieniu. Jednakże duży odsetek badanych uczniów (32%) nie wypija potrzebnej ilości wody. Do objawów odwodnienia zaliczamy suchość w ustach, kolor moczu (jasnożółty lub słomkowy mocz to oznaka dobrego nawodnienia i prawidłowej pracy nerek), właściwości skóry, samopoczucie.

8. 36 spośród 212 uczestniczących w badaniu uczniów kupuje jedzenie typu fast – food częściej niż raz w tygodniu.

komentarz

*Jedzenie typu fast – food to żywność ultraprzetworzona (UPF) zawiera ogromne ilości kalorii, tłuszczów trans, soli i cukrów prostych przy niskiej wartości odżywczej, co prowadzi do przewlekłych stanów zapalnych. Spożycie UPF powiązane z 12 jednostkami chorobowymi w tym z otyłością, dyslipidemią, cukrzycą typu II, chorobą Leśniowskiego – Crohna czy nawet z **depresją**.*

9. Badana młodzież w przeważającej większości nie je słodczy każdego dnia.
To świetny nawyk (BRAWO)

10. Zaledwie 1/3 rodziców badanych osób pilnuje tego co jedzą ich pociechy.

Komentarz

To zdecydowanie za mało.

*Rodzina odgrywa bardzo dużą, kluczową rolę w kształtowaniu nawyków żywieniowych zarówno w aspekcie jakości i **higieny spożywania posiłków**.*

Zdrowe nawyki żywieniowe kształtowane w dzieciństwie mają wpływ na całe życie – inwestycja w edukację żywieniową to inwestycja w zdrowie przyszłych pokoleń.

Warto porozmawiać z dziećmi o tym co jedzą w szkole, jak się odżywiają. Może trzeba w czymś rodzicom pomóc np. w zakupach albo czynnościach domowych, wtedy będzie więcej wspólnego czasu na rozmowę, być może na wspólne zaplanowane zakupy i wspólne gotowanie zdrowych posiłków 😊.

TRZY zasady są kluczowe w kształtowaniu nawyków żywieniowych w rodzinie:

Wspólny posiłek,

Zakupy z głową,

Aktywność zewnętrzna, czyli motywacja zewnętrzna.

11. W trakcie jedzenia posiłków ponad połowa osób udzielających odpowiedzi przegląda telefon lub ogląda różne treści w komputerze.

komentarz

*Scrollowanie telefonu podczas jedzenia (tzw. **mindless eating**) to nawyk, który niesie ze sobą liczne negatywne skutki zdrowotne, zarówno fizyczne, jak i psychiczne. Rozproszenie uwagi sprawia, że **mózg nie rejestruje sygnałów sytości**, co prowadzi do przejadania się i problemów trawiennych.*

12. Spośród badanych duża grupa (39%) sugeruje się tym, co pokazują influencerzy i dokonuje zakupów tych produktów.

komentarz

Wpływ na decyzje o zakupie: Tak duży odsetek osób dokonujących zakupu dzięki influencerom to dowód na przekształcenie zwykłego użytkownika w klienta na platformach takich jak Instagram, Tik Tok czy YouTube. Influencer staje się doradcą, młodzi ludzie szukają sprawdzonej rekomendacji ufają, że dany produkt jest dobry.

13. Ponad połowa odpowiadających uważa, że zdrowe jedzenie nie jest droższe od śmieciowego.

komentarz

Choć często uważa się, że zdrowe odżywianie jest drogie, w rzeczywistości może ono być tańsze lub porównywalne cenowo, jeśli bazuje się na prostych, nieprzetworzonych produktach.

14. Blisko 90% uczniów zna zasady zdrowego odżywiania, ale połowa z nich nie odżywia się zgodnie z zasadami.

komentarz

Nieprzestrzeganie zasad prawidłowego odżywiania to złożony problem, wynikający z połączenia czynników psychologicznych, środowiskowych, ekonomicznych i kulturowych. Mimo wiedzy o tym, co jest zdrowe, często wybieramy inaczej z kilku powodów tj.: nawyki, brak czasu, stres i emocje, chaos informacyjny, otoczenie. Ale trzeba próbować.

Powodzenia

Bardzo dziękuję uczniom i uczennicom, którzy/e zgodzili się, udzielić odpowiedzi na te pytania.

Dziękuję również za pomoc w podsumowaniu wyników *uczennicom i uczniom: Marcie i Oskarowi z klasy 1C i Julii oraz Oli z klasy 2BD.*

Serdeczne podziękowania dla **nauczycieli**, którzy wyrazili zgodę, aby uczniowie mogli odpowiedzieć na pytania na Państwa lekcjach oraz dla **Pana Mariana Popisa** za opracowanie graficzne wyników i zamieszczanie nie tylko tego podsumowania na stronie szkoły.

Dziękuję serdecznie ☺
Jola Zwierzchowska